

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/148087,Soraya-Kuklinska-Katarzyna-czyli-Irena-Kwiatkowska-w-Powstaniu-Warszawskim.html>
19.04.2024, 16:28

Soraya Kuklińska: „Katarzyna”, czyli Irena Kwiatkowska w Powstaniu Warszawskim

Irena Kwiatkowska - znakomita aktorka, kojarzona z wielu genialnych ról filmowych i teatralnych, a także z kabaretów. Kwestię z „Czterdziestolatka” „Ja jestem kobieta pracująca, żadnej pracy się nie boję” znają wszyscy. Jednak niewiele osób łączy ją z Powstaniem Warszawskim.

Ona sama niechętnie opowiadała o swoich ówczesnych przeżyciach i nigdy nie chciała do nich wracać. Uważała, że kolejne pokolenia nie będą w stanie zrozumieć tego, przez co musiała przejść.

Urodziła się 17 września 1912 r. w Warszawie jako czwarte dziecko państwa Kwiatkowskich. Była absolwentką IX Liceum im. Klementyny Hoffmanowej.

W 1932 r. zdała egzamin na studia na Wydziale Aktorskim Państwowego Instytutu Sztuki Teatralnej, a ukończyła je w 1935 r. Wygrywała liczne konkursy recytatorskie i współpracowała z Polskim Radiem. Do wybuchu II wojny światowej występowała w teatrach warszawskich podbijając serca publiczności.

Irena Kwiatkowska (fot. Muzeum Powstania Warszawskiego - 1944.pl)

Życie z dnia na dzień

Gdy we wrześniu 1939 r. Niemcy zaatakowały Polskę, Kwiatkowska nie pozostała bezczynna. W reakcji na apel prezydenta m. st. Warszawy Stefana Starzyńskiego zgłosiła się jako ochotniczka w gmachu Poczty Głównej na pl. Napoleona.

Przydzielono ją do prac pomocniczych w Polskim Czerwonym Krzyżu. Wspominała: „Moja wojna we wrześniu to był punkt sanitarny”.

Mimo wszystko czuła, że wojna zniszczyła wszystko, co do tej pory osiągnęła. W swoim pamiętniku zapisała:

„Wszystko zamknięte – teatry nie wiem na jak długo, jako że popalone i zburzone. [...] Nie ma Warszawy – nie ma życia. Jest wegetacja – życie z dnia na dzień i walka o pożywienie”.

Podczas okupacji Kwiatkowska nie wróciła do aktorstwa.

Nie chciała pracować w teatrach nadzorowanych przez okupanta. Zatrudniła się w Radzie Głównej Opiekuńczej (RGO).

Do jej obowiązków należała dystrybucja żywności, ubrań oraz najpotrzebniejszych środków higieny osobistej. Poza tym gotowała zupy dla najbiedniejszych warszawiaków i aktorów oraz obsługiwała kasę. To ostatnie nie szło jej najlepiej – stale się myliła i robiła manko.

Na życie zarabiała jako kosmetyczka i kelnerka. Przed wybuchem Powstania mieszkała na ul. Kruczej u pani Krauze.

Ja, jak to ja...

W czasie Powstania Irenę Kwiatkowską przydzielono do VI Oddziału KG AK (Biuro Informacji i Propagandy) oraz do Grupy „Północ”, do poczty dowódcy oddziału Państwowego Korpusu Bezpieczeństwa (PKB) „Barry”. Podlegała bezpośrednio Włodzimierzowi Kozakiewiczowi „Barry’emu”, a na Starówce pełniła funkcję jego łączniczki.

O Powstaniu opowiadała rzadko. Na Krakowskim Przedmieściu tuż przed nią przefrunął szrapnel:

„Myślałam, że to koniec. Przeleciał. Uznałam to za znak od Boga. Ostrzeżenie. Musiałam uważać, ale ja, jak to ja”.

Innym razem biegła z meldunkiem:

„Kazali dostarczyć – rozkaz to rozkaz, ale przy tym trzeba myśleć, a ja poleciałam na pamięć. Otworzyłam drzwi, tak jak ostatnio... tam ciemno od hitlerowskich mundurów. Nawet mi w oczach nie zdążyło pociemnieć, tak pryskałam. Zatrzasnęłam drzwi i w nogi. Coś tam załomotało za tymi drzwiami, ale udało mi się uciec”.

W „brygadzie teatralnej”

Podczas Powstania służyła nie tylko jako łączniczka. Dołączyła do „brygady teatralnej” zorganizowanej przez Leona Schillera. Oddział teatralny AK stale się przemieszczał, często działał w najbardziej niebezpiecznych rejonach. Razem z Mirą Zimińską, Mieczysławem Foggiem i innymi artystami występowała w powstańczych szpitalach, w piwnicach, na podwórkach i kwaterach powstańczych. Spektakle najczęściej odbywały się wieczorami. W ten sposób starano się podtrzymać rannych na duchu, oderwać ich myśli od otaczającej rzeczywistości. „Katarzyna” brała udział w koncercie na Starym Mieście zorganizowanym dla ofiar wybuchu transportera min, który eksplodował 13 sierpnia na rogu ulic Kilińskiego i Podwala.

[►Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)